

Parlamentaarinen vaalityöryhmä, kokous 12

20.10.2021

Mahdolliset uudet aloitemuodot ja kansalaisaloitteen kehittäminen

Mahdolliset uudet aloitemuodot

- Kansalaisaloitteen rinnalle ehdotettu uutta aloitemuotoa, joka voisi olla esimerkiksi *keskustelualoite* tai *kansalaisten kirjallinen kysymys*
- Ehdotusten mukaan kyseessä voisi kansalaisaloitetta kevyempi menettely ja aloite voisi koskea myös muita kuin lainsäädäntöasioita
  - Rajautuminen lainsäädäntöehdotuksiin koettu rajoitteeksi kansalaisaloitteiden osalta
- Allekirjoittajien määrä kansalaisaloitetta pienempi esim. 10 000 henkilöä
- **Vaihtoehtoisia luonnoksia työryhmän linjausta varten:**
  - ”Työryhmä kannattaa uuden aloitemuodon jatkovalmistelun aloittamista”
  - ”Työryhmä ei katso tässä vaiheessa tarpeelliseksi aloittaa jatkovalmistelua uudesta aloitemuodosta”

Aloite hyvinvointialueelle 1/2

- Laissa hyvinvointialueesta säädetty aloiteoikeudesta (30 §) ja neuvoa-antavaa kansanäänestystä koskevasta aloitteesta (31 §)
- Laki saman tyyppinen kuin kunnallisen aloiteoikeuden osalta
- 30 § Aloiteoikeus

Hyvinvointialueen jäsenellä on oikeus tehdä aloitteita hyvinvointialueen toimintaa koskevissa asioissa. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Aloitteessa on oltava kunkin aloitteen tekijän osalta perusteet, joista käy ilmi hyvinvointialueen jäsenyys. Aloitetta käsiteltäessä hyvinvointialueen on varattava aloitteen tekijöiden edustajille tilaisuus tulla kuulluiksi.

Palvelun käyttäjällä on lisäksi oikeus tehdä aloitteita kyseistä hyvinvointialueen palvelua koskevassa asiassa.

Aluevaltuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Aloite hyvinvointialueelle 2/2

- 31 § Hyvinvointialueen kansanäänestys

Aluevaltuusto voi päättää, että hyvinvointialueen toimivaltaan kuuluvasta asiasta toimitetaan hyvinvointialueen alueella neuvoa-antava kansanäänestys. Aluevaltuuston päätökseen, jolla on päätetty toimittaa kansanäänestys, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Kaikilla äänestysoikeutetuilla on yhtäläinen äänestysoikeus. Äänestys on salainen.

Aloitteen tekemiseen kansanäänestyksen toimittamisesta tarvitaan vähintään kolme prosenttia 15 vuotta täyttäneistä hyvinvointialueen asukkaista. Aluevaltuuston on viipymättä päätettävä, toimitetaanko aloitteessa tarkoitettu kansanäänestys. Aloitetta käsiteltäessä hyvinvointialueen on varattava aloitteen tekijöiden edustajille tilaisuus tulla kuulluiksi.

Kansanäänestyksen toimittamisesta säädetään hyvinvointialueilla ja kunnissa toimitettavissa neuvoa-antavissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetussa laissa (656/1990).

- HE:n mukaisesti mahdollisuus aloitteen tekemiseen sähköisesti tarkoitus toteuttaa osana OM:n verkkodemokratiapalveluiden kokonaisuutta

Kansalaisaloittemenettelyn kehittäminen 1/2 (esitettyjä muutosehdotuksia)

- Ikärajan mahdollinen alentaminen (työryhmän kokouksen edellinen asiakohta)
- Kansalaisaloite.fi-palvelun kehittäminen ja uudistaminen
- Kansalaisaloitteiden käsittely eduskunnassa (eduskunnan työjärjestys ja omat menettelyohjeet)
- Kansalaisaloitteiden raukeaminen
  - Eduskunnalle annettujen kansalaisaloitteiden raukeamisesta ei ole erikseen säädetty kansalaisaloitelaissa, vaan raukeaminen on seurausta perustuslain 49 §:stä, jonka mukaan valtiopäivillä kesken jääneiden asioiden käsittelyä jatketaan seuraavilla valtiopäivillä, jollei eduskuntavaaleja ole sillä välin toimitettu.
  - Poikkeuksen tähän tekevät ainoastaan eduskunnassa vireillä olevat kansainväliset asiat, joiden käsittelyä voidaan tarvittaessa jatkaa myös eduskuntavaalien jälkeen pidettävillä valtiopäivillä.

Kansalaisaloittemenettelyn kehittäminen

2/2

- Kannatusilmoitusten julkisuus
- Aikaisemmin keskustelussa olleita muutosehdotuksia
  - Kansalaisaloitteen kannatusilmoitusten määrän vähentäminen / nostaminen
  - Kansalaisaloitteen kannatusilmoitusten keräysajan lyhentäminen / pidentäminen
  - ”Miinusäänet” kansalaisaloitteelle

- Muita menettelyä koskevia ehdotuksia?